

29. edycja Festiwalu Kultury Żydowskiej

2019-07-01

Tegoroczna edycja Festiwalu Kultury Żydowskiej odwoływała się do jednego z czterech elementów budujących świat: do ziemi. Organizatorzy chcieli pokazać, jak ziemia łączy i jak dzieli ludzi, jak wpływa na nasze losy, jak określa to, kim i jacy jesteśmy. Pokazali te ziemie, które zrodziły, ukształtowały i które wpływają na festiwal nieustannie od ponad trzech dekad: ziemię Kazimierza i ziemię Izraela.

Jak mówi Janusz Makuch, założyciel i dyrektor FKŻ – w ciągu tych ponad 30 lat przeszliśmy symboliczną drogę ze sztetla do Syjonu: z ziemi polskiej do Eretz Israel. Aby zaznaczyć naszą obecność i przynależność do Kazimierza, postawiliśmy w tym roku w żydowskiej dzielnicy Krakowa namiot – serce festiwalu, tam odbywały się festiwalowe wydarzenia.

W festiwalowym namiocie tuż obok synagogi Wysokiej odbywały się warsztaty, wykłady, projekty artystyczne, a także niektóre wydarzenia muzyczne. Tam też działał Cheder. Głównym celem festiwalu jest to, aby każdy mógł osobiście doświadczyć piękna i różnorodności współczesnej kultury żydowskiej. Służyły temu głównie festiwalowe warsztaty. W tym roku zaproszono na tradycyjne festiwalowe spotkania warsztatowe z muzyką klezmerską, ze śpiewem jidysz, spotkania otwarte, zajęcia w ramach Pracowni Seniora, warsztaty dla młodzieży oraz unikatowe warsztaty śpiewu piyut, warsztaty zapomnianych smaków Ziemi Izraela oraz warsztaty parzenia kawy po izraelsku!

Wśród wykładowców 29. FKŻ byli m.in.: Dan Bahat (IL), Yossi Klein-Halevy (IL), Tova Dickstein (IL), prof. Jana Grabowski (CA), prof. Deborah Lipstadt, Marek Kamiński, Rabin Boaz Pash oraz Janusz Makuch. W ramach przygotowywanego wspólnie z Krakowskim Biurem Festiwalowym programu literackiego można się spotkać z Agatą Maksimowską (PL), Tomerem Gardi (DE), Maciejem Zarembą-Bielawskim (SW), autorami opowiadań serii O_KAZ, z twórczością Amosa Oza, oraz Leo Lipskiego.

Serie zwiedzań pomogły lepiej poznać żydowską ziemię Krakowa, Kazimierza, Podgórze. Pokazano też ziemię dawnego getta oraz byłego KL Płaszów, jak też symbolikę nagrobków żydowskich.

Meydad Eliyahu – dyrektor artystyczny ubiegłorocznego projektu Sambation – wspólnie z Anat Bosak (IL), przygotowali serię działań artystycznych: instalacji i happeningów aktywizujących uczestników, a nie tylko pozwalających im „konsumować” sztukę.

Główną sceną muzyczną 29. FKŻ była jak zawsze synagoga Tempel. To tam podczas Koncertu Inauguracyjnego usłyszano kantorów: Israela Randa, Avrahama Kirshenbauma oraz Yoniego Rose, którym towarzyszyła krakowska orkiestra Sinfonietta Cracovia. W kolejne dni na scenie zagościli dwukrotnie znany m.in. z zespołu Balkan Beat Box i Oy Division saksofonista Eyal Talmudi (IL). Pierwszego wieczoru wystąpili wspólnie z pochodzącym z Mołdawii klezmerskim wirtuozem akordeonu – Emilem Kroitorem (IL), a kolejnego – z prawdziwą diwą żydowskiej muzyki z Maroka – Raymondą Abecassis (IL). Wyjątkowo pięknej sztuki piyut można było doświadczyć podczas niezwykłego nocnego koncertu – wspólnego biesiadowania z Piyut Ensemble (IL) Yaira Harela. Piątkowy koncert był spotkaniem z muzyką klezmerską w wykonaniu zespołu Michaela Winograda (US). Cykl koncertów synagogałnych zakończył trybut

dla bł.p. Leopolda Kozłowskiego w wykonaniu jego przyjaciół i uczniów.

Specjalnie na 29. FKŻ swój koncert przygotowała Ola Bilińska (PL) – była to jej wersja muzyki tworzonej w przedwojennej Łodzi przez rodzinę Bajgelmanów. Kolejny specjalnie stworzony projekt zagościł w klubie Hevre, gdzie Emmanuel Witzthum (IL), wspólnie ze stworzonym polsko-niemieckim oktetem smyczkowym i mistrzem wizualizacji Thomasem Koenerem wykonali jego kompozycję „Song of Love and Loss”. Izraelski muzyk Uzi Navon wystąpił w Alchemii i zaprezentował nie tylko swoje własne kompozycje mocno osadzone w muzyce lat 50-tych i 60-tych, ale też przywołał mało znane utwory polskiego big beatowego zespołu Śliwki, który przestał istnieć w roku 1968.

Festiwalowy namiot również gościł muzykę: Mała Orkiestra Dancingowa (PL/IL) zagrała przedwojenne tanga żydowskich kompozytorów z Warszawy (w ramach Wianków – Święta Muzyki 2019). W Namiocie też odbył się pierwszy koncert 29. FKŻ w wykonaniu izraelsko-brazylijskiego muzyka Abrao, z audycją na żywo dla OFF Radia Kraków, jak również before party przed koncertem współczesnego izraelskiego hip-hopu, który odbył się w Alchemii. Ta hip-hopowa noc była przygotowywana wspólnie z Teder.fm – tradycyjnie też ten niesamowity kolektyw z Tel Awiwu przygotował na Barce dwie piątkowe imprezy: otwarcia i uwielbiany przez wszystkich Teder Weekender: Krakow Meets Tel Aviv.

Nie zabrakło oczywiście kultowego koncertu Szalom na Szerokiej w sobotę, 29 czerwca od godziny 18.00, a ostatni koncert 29. FKŻ wykonała w Namiocie FKŻ formacja MLDVA, która powstała specjalnie na festiwal w 2013 roku.

Szczegółowy program festiwalu: jewishfestival.pl